

Zebegény ölelése

Iskola a forrásvidéken

Műterem és iskola a magyar festészet egyik forrásvidékén; mondhatni, a Ferenczy Károly, Hollósy Simon, Iványi-Grünwald Béla és Thorma János alkotta századfordulói nagybányai művésztelephez hasonló a Duna-kanyarban. 1928-tól jó ideig nem kisebb alkotók, mint Szőnyi István, Aba Novák Vilmos, Berény Róbert és barátaik fémjelezték. Budáról, majd Zsámbékról ideköltözött a Csilléry Orsolya–Fenyvesi Gábor festőgrafikus-illusztrátor házaspár, a hagyomány folytatójaként, megújítójaként és iskolateremtő mesterként. Házuk, az egykori Szepessy-villa, Amrita Sher-Gil magyar-indiai festőnő és Baktay Ervin hírneves Kelet-kutató nyaralója romos állapotából közel tizenhét éves munkájuk nyomán kelt új életre. Azóta nemcsak műhelyük, hanem gyermekek, fiatalok és felnőttek oktatóközpontja is, Zebegény szelleméhez és a tájhoz illőn. Országunkban művésztelepek, hál' istennek, jócskán vannak, de egész évben folyamatosan működő iskola kevés. Márpedig igény bőven lenne rá, ahogy a nyári táborokon kívül nyolc csoporttal foglalkozó Csilléry–Fenyvesi pár példája mutatja. Zebegény szerencsés választás, mert a '30-as években felívelő s azóta is pezsgő kulturális élet a község fogékonyságát mutatja, beleértve néhány jeles műemlékét: Koós Károly Havas Boldogasszony-plébániatemplomát, a magyar szecesszió egyik jelese, Körösfői-Kriesch Aladár freskóit és az 1933-ban felállított Országzászlót, Maróti Géza munkáját.

Csilléry Orsolya pályafutása a Magyar Képzőművészeti Egyetem képgrafika szakán kezdődött, majd a velencei Scuola Internazionale di Graficán folytatódott. Tanulmányai során főképp művészkönyveket, litográfiákat, linómetszeteket és rézkarcokat készített, férje, egyben diáktársa festett. Bizonyára nem véletlen, hogy lányuk restaurátornak készül (fiuk idén érettségizik a Pi-

arista Gimnáziumban). A feleség irányultságára jellemző: gyerekeinek míves kivitelű mesekönyveket keresgélt, közben elfogta a történetmesélés vágya, illetve annak képi megjelenítése. Ez aztán elvezetett hazai és külföldi kiadóknak készült, főképp magyar népmeséket illusztráló munkáihoz, férjével közösen legendáinkat feldolgozó játszóterek tervezéséhez-építéséhez és kazettás mennyezetek festéséhez.

Ezt követte 2016-ban festőiskolájuk szervezése s az oktatás összehangolása saját alkotótevékenységükkel. A kettő szerves egésznek alkot, összhangban Csilléry Orsolya önképével: „A művészet számomra az élet minden mozzanatát átfogó létforma. Minden vonal vagy ecsetvonás egy-egy rezgés, melyet a művész indít útjára a világban. Óriási felelőssége, hogy képes-e igazat szólni, egyben a rendre hangolni.”

Magyar gyökerekről és a nemzeti kultúra fontosságáról: „Annyi tudás és érték tetején ülünk... Nem igazán értem azokat, akik kulturális háttérünkön kívül keresnek művészi inspirációt.” Ugyanakkor Csilléry Orsolya a művészkönyvnek mint önálló műfajnak a fontosságát velencei tanulmányai során ismerte föl. Ő is utazik, meglátja és befogadja mindazon értékeket, amelyek az őserőből fakadnak. Ami munkáiba átszivárog, az a közös, ami mindannyiunkat a kozmoszhoz köt. Tanítványainak is azt sugallja: egyedülálló gazdagság örökösei vagyunk, ebből merítsünk, mi több: ezt próbáljuk gyarapítani.

Az európai és világtendenciák felismerése és beépítésük a hazai munkákba a fentiekhez képest nem ellentmondás, de a másolás és a divatmajmolás nagyon is az. Utóbbi kizárja az egyéni, eredeti látásmódot, magát az értékteremtést. Csilléry Orsolya mesekönyveiben ezért (is) alkalmazza a magyar népi motívumok formakincsét, azokat nem csupán megjelenítve, hanem üzenetüknek megfelelő szöveggörnyezetben, átélhető módon. Sebő Ferenc muzsikus szerint: „A ha-

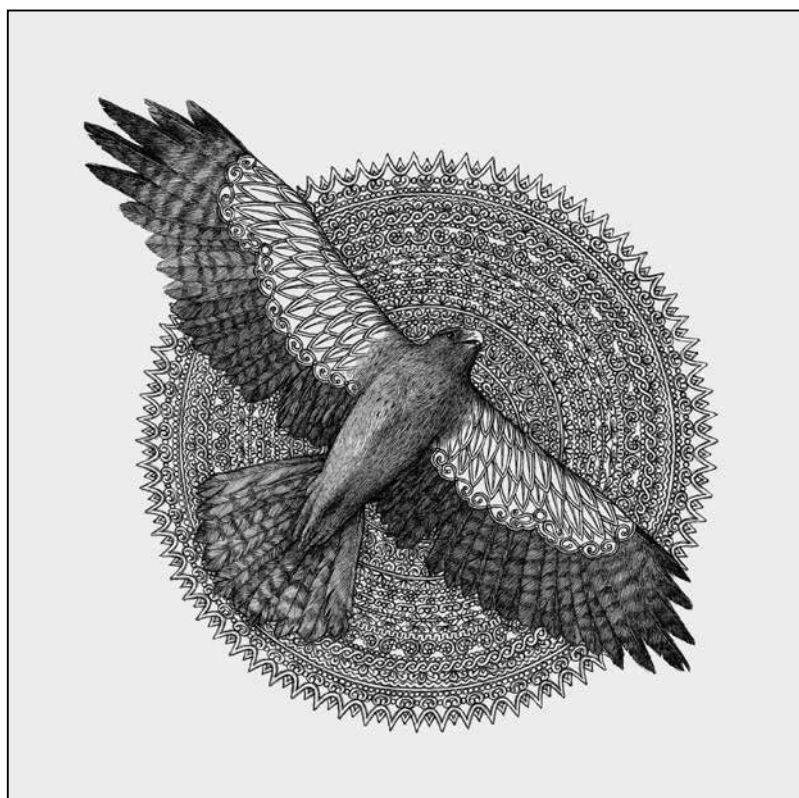
gyomány nem beteg, hogy ápolni kelljen, és nem rab, hogy őrizzük. Csak akkor maradhat fenn, ha megéljük.” A Csilléry–Fenyvesi házaspár – másokkal együtt – nem csak megéli, föl is mutatja, munkáikkal pedig bejárja a világot, hírünket öregbítve és gyarapítva.

A képzőművész szerint nem szerencsés, ha kortársaink gyökereinket figyelmen kívül hagyják. Tisztelet a kivételeknek, de a kérészéletű áramlatok felcsapnak, szétfröccsennek, majd elporlanak, s nemcsak képlékenyek, öntörvényűek is. Számtalan kérdés merül fel, annál kevesebb az érvényes válasz. Márpedig Csilléry Orsolya válaszokat ajánl.

Külföldi kiállításai között kiemelhető a londoni, amely egy művészkönyv-workshoppal párosult. Azóta férje, Fenyvesi Gábor online előadásait Nagy-Britanniában élő magyarok is nézik-hallgatják. Római ösztöndíjasként Itáliában tájképsorozat készítésébe fogott, ezeket akadémiai meghívása nyomán 2022 tavaszán illusztrációi-

val együtt állította ki. Ugyanakkor tervezett egy Sol Invictus című könyvet is, a Mithrész-kultusz és a korai kereszténység viszonyáról. Az eddig elkészült nyomtatott egy patinás római műhelyben alkotta, ezzel is erősítve a magyar–olasz kulturális kapcsolatokat, majd 2023 februárjában a delhi Liszt Intézet meghívójával Indiába utazott. Ottani tárlatán római ihletésű festményeit állította ki, egyúttal az Amrita Sher-Gil-emlékévé nyitóeseményeként tanítványai húsz képét mutatta be.

Csilléry Orsolya finoman megmunkált, gazdagon színezett, egyben vonalértékű munkái – mind a festmények, mind a grafikák és rézkarcok – üzenetértékű filozófiai megközelítést tükröznek. A díszítőművészetben messze túljutva ösztönzik a nézőt a maradandó alkotás befogadására, mi több azonosulásra is. Képei a mesterség alapos ismeretéről tanúskodnak, ami felületes korunkban már-már ritkaság. Ezért is érdemes a zebegényi alkotó műveiben elmerülni.

Illusztráció Hedry Mária Fénykeresők című kötetéhez IV.